

Reggeli Újság

Noviszád, 1939 június 5, hétfő

Urednik — Szerkeszti
ANDRÉE DEZSÓ

20. évfolyam 153. szám

Ribbentrop diszvacsorája Ófensége Pávle régensherceg és Olga hercegasszony tiszteletére

A Kaiserhof-szállóban rendezett estély Berlin legkiemelkedőbb társadalmi eseménye volt

Berlinből jelenti az Avala külföldi tudósítója: Ribbentrop birodalmi külügyminiszter és felesége szombat este 8 óra 30 perckor a berlini Kaiserhof szállóban diszvacsorát adott Pávle régensherceg Ófensége és Olga hercegasszony tiszteletére. A vacsorán több, mint 200 meghívott vendég közöttük 18 jugoszláv személyiség vett részt. Pontosan 8 óra 30 perckor érkezett meg Hitler vezér és kancellár a régensherceggel és Olga hercegasszonnal együtt. Berlin lakossága a Kaiserhof szállodáig vezető utvonalon nagy lelkesedéssel ünnepelte Ófenségeiket és Hitler kancellárt. A szálloda bejáratánál Ribbentrop külügyminiszter és felesége várták a magas vendégeket és vezették be a szálloda termeibe. Ugy a nagy előcsarnokot, mint a kistermet gyönyörűen feldíszítették Arendt professzor utmutatásai szerint, aki Berlin feldíszítési munkálatait irányította Ófenségeik látogatása alatt. A díszítésnél a vörös szín volt az uralkodó és az asztalokon is csupa piros virág volt látható.

Hitler kancellár Olga hercegnő Ófenségét, Pávle régensherceg Ribbentrop külügyminiszter feleségét vezette asztalhoz. Utánuk következtek a német és az olasz kíséret tagjai, köztük Cincár—Markovics külügyminiszter, dr. Andrics Ivó berlini jugoszláv követ, valamint a jugoszláv követég főtisztviselői. A jelenlevők a magas vendégeket Hitler-üdvözléssel köszöntötték.

Hitler kancellár és a magas vendégek egy ideig az alsó teremben tartózkodtak és ez alkalommal bemutatott Ófenségeiknek a diplomáciai testület, a vezérkar és a flottaparancsnokság tagjait, a legfőbb pártvezetőket és más személyiségeket. Innen a régensherceg, Olga hercegasszony és Hitler kancellár jó hangulatban a felsőterembe mentek, ahol a vacsorát szolgálták fel.

A terem főhelyén huszonkétszemélyes asztal volt. Ennél az asztalnál foglaltak helyet Ófenségeik és Hitler kancellár. Ezenkívül még 14 kerek asztal volt a teremben, egyenként 12 hellyel.

Hitler kancellár jobboldalán Pávle régensherceg Ófensége, Ribbentrop külügyminiszter felesége, dr. Andrics Ivó berlini jugoszláv követ, Schwerin von Krosig gróf,

birodalmi pénzügyminiszter, Lozanics udvarhölgy, von Ribbentrop ezredes, Kovácsévicsné, Kolbe és Wolff professzorok, a birodalmi kancellár baloldalán pedig Ófensége Olga királyi hercegnő, Göring vezértábornagy, Himmler, a birodalmi védőosztályok főparancsnokának felesége, Hrisztics tábornok, dr. Lukovics Koszta a központi sajtóiroda főnöke, Meissner államminiszter felesége és mások foglaltak helyet.

A vacsorán jelen voltak a jugoszláv sajtónak a Fenséges pár berlini látogatása alkalmából Németországba utazott képviselői is. A vacsora egész ideje alatt Ófenségeik és Hitler kancellár derűsen és mosolyogva élénk beszélgetést folytattak az asztal többi vendégével. 10 órakor Hitler kancellár felemelkedett helyéről, mire a jelenlevők az érkezés sorrendjében az alsó terembe vonultak, ahol Ófenségeiknek bemutatták a berlini előkelő társaság számos tagját.

A jelenlevők általános meggyőződése szerint a Kaiserhof-szállóban rendezett diszvacSORA hosszú idő óta Berlin legkiemelkedőbb társadalmi eseménye volt. A va-

csorán számos német herceg és fejedelem is jelen volt. Göring vezértábornagy 12 óra 05 perckor elhagyta a szállót, míg Ófenségeik, a táncot szelvéve, szívélyesen elbeszélgettek a német hercegekkel, a többi előkelőségekkel, valamint Ribbentrop külügyminiszterrel és feleségével.

Pávle régensherceg Ófensége és Olga hercegasszony pontosan éjjel 2 órakor hagyták el a Kaiserhof szállót. Ribbentrop külügyminiszter és felesége a bejáratig kísérték a magas vendégeket és a szálloda előtt összegyűlt tömeg, amely egész éjszaka várakozott, hogy megegyezzen lássa a hercegi párt, lelkes »Heil!«-kiáltásokkal üdvözölte őket. Ófenségeik kíséretében távozott az estélyről Cincár—Markovics külügyminiszter, Antics Milán udvari miniszter, dr. Andrics Ivó berlini jugoszláv követ, Hrisztics tábornok, Ófensége II. Petár király első hadsegéde, valamint a kíséret többi tagja. A tömeg lelkes Heil!-kiáltásokkal üdvözölte a gépkocsit. 2 óra 15 perckor Ribbentrop külügyminiszter és felesége is elhagyták a Kaiserhof-szállót.

Több tárgyilagosságot

A Pester Lloyd visszautasítja a Kronstädter Zeitung hamisításait

Budapestről jelenti: A Pester Lloyd szombati száma »Több tárgyilagosságot« című vezércikkében ezeket írja:

— A külföldi sajtóban még mindig jelennek meg Magyarország belső viszonyairól olyan cikkek, amelyek tárgyilagosság, elfogulatlanság és a tények elemi ismerete terén is sok kívánnivalót hagynak hátra. Az egyik ilyen cikk azért érint bennünket fájdalmasan, mert a német birodalom határán kívül megjelenő, de magát a német népközösséghez tartozónak valló lapban, a Kronstädter Zeitungban látott napvilágot. A lap egyik cikkében a magyar választásokkal kapcsolatban tárgyilagosan megállapítja, hogy a politikai irány hosszú időre változatlan lesz. E megállapítások után azonban a bonyhádi választás kapcsán azt írja, hogy dr. Mühl, a német népcso-

port vezére csak »súlyos harc árán« jutott mandátumhoz, továbbá, hogy a bonyhádi választás a választások »sötét pontja«, mert a magyar kormány itt »kettős játékot üzött«. A lap szerint a magyar kormány Klein Antal ellenzéki jelöltet támogatta, hogy megbontsa a németek egységét, sőt csendőrséget is vonultatott fel, amelyre tüzelt a németekre. A kormány »erőszakoskodása« és az ellenzék magatartása ellenére azonban a német jelölt jutott mandátumhoz — írja a Kronstädter Zeitung — amely végül annak a reménynek ad kifejezést, hogy a magyar kormány »most máre« elismeri a németek jogait.

Fájdalmas meglepetés számunkra — írja a Pester Lloyd — ha ilyesmit olvasunk egy német lapban. A német és a magyar politika minden felelős tényezője a legnagyobb gond-

dal örökdió azon, hogy a két nép baráti kapcsolatait semmi se zavarja meg. Nem szükséges a magyar kormányt arra emlékeztetni, hogy »most máre« ismerje el a német népi jogokat a magyar kormány — a birodalmi kormány és a német nemzetiség teljes meglegedésére — már elismerte. Igazolják ezt dr. Mühl nyilatkozatai is. A bonyhádi eseményekben pedig csupán a kimondott rosszindulat fedezhet fel »sötét pontot«. A választási harc meglehetősen heves volt, de a kormányközégek küzdelemben teljesen korrektül viselkedtek és nyoma sem volt annak, hogy a csendőrség német választókkal szemben fellépett volna. Majdnem felesleges hangsúlyozni, hogy a kormány az egész választási harc során fentartás nélkül támogatta saját jelöltjét, dr. Mühl.

A Kronstädter Zeitung cikke annál érthetlenebb előttünk — írja a Pester Lloyd — mert a német birodalomban megjelenő lapok állandóan korrekt módon betartják a nagynémet birodalom és Magyarország közti baráti kapcsolatok politikai irányvonalát. A birodalom területén kívül azonban akadnak német lapok, amelyek kétes sportot üznek a Magyarország elleni izgatásból és a magyar viszonyok rosszindulatu meghamisításából. Ezeknek a lapoknak azt tanácsolhatjuk, hogy ha tényleg a német népközösséghez tartoznak, akkor Magyarországgal való vonatkozásaikban is tartsák magukat ahhoz a vonalhoz, amely a nagynémet birodalom politikájának természetes következménye.

Lengyelország a legnagyobb áldozatokra is hajlandó, hogy a tengerhez vezető kijáratát megőrizze

Varsóból jelenti: Klatkovszki lengyel helyettes miniszterelnök szombaton Torunban beszédet mondott. Lengyelország szabad kijáratát a tengerhez — mondta — csak Lengyel-Pomeránián át lehet biztosítani. Nemzetünk kész a legnagyobb áldozatokra és kockázatokra, hogy ezt a becses kincsét megőrizze. A háboruskodás terén új találmány a fegyverek nélküli harc. Ebben a küzdelemben csak az győzhet, aki éber figyelemmel kíséri a külső eseményeket, de ugyanakkor otthon megőrzi a nyugalmat és folytatja rendes munkáját. A nemzetek közül az győzedelmeskedik, amely a zavarteltők felé ezt kiáltja: »Nem szándékozunk mások jogait megsérteni, de ha háborút akartok, azt elérhetitek.« Azok, akik háborút indítanak, nem tudhatják, hogy az hova vezet és hogyan ér véget.

Reggeli levél

Ismeretlen királyok...

Brazília fővárosa néhány nap óta vendégül látja I. Jean királyt, a brazil partoktól néhány száz kilométernyire fekvő H. sziget uralkodóját. Őfelsége ez előtt ötven évvel még Janeiro egyszerű, de földi javakkal bőven ellátott polgára volt és Jean Terret néven ismerték. Egy napon azonban megcsömörlött a földi örömeiktől, megvette az éppen akkor eladásra kerülő H. szigetet és oda költözött. A szigeten alig 2-3 halászcsalád lakott. Ezeknek tudomásul kellett venniük, hogy ők ezen a szigeten alattvalói, aki új birtokosokat hozatott, utakat csináltatott, egy nagyobb házat építtetett és azt kinevezte a parlament épületének. Amikor pedig a sziget lakossága — a szomszédos szigetektől bevándoroltakkal — elérte a 200-at, Jean Terret ünnepélyes keretek között megkoronáztatta magát és felvette az I. Jean király nevet. Az új király zavartalanul élt országában, ahol az óceánjáró gőzösek csak ritkán kötöttek ki. A közelmúltban azonban a sziget lakói fellázadtak, a »királyi várát« kifosztották és az uralkodó is csak nehezen tudott megmenekülni. Brazília husz főből álló rendőrséget küldött Jean Terret segítségére. Ezek leverték a lázadást és a szigetet megszállták. Hogy mi lesz I. Jean országával, az egyelőre bizonytalan.

Súlyos bonyodalmakba keveredett Garcia sziget uralkodója Quintana őfelsége is. A sziget Argentína és Uruguay között fekszik. A viszály azért tört ki, mert őfelsége nem akarta megengedni, hogy két bárkából álló »hajóhadat« Argentína nyílvántartsa. Argentína felségjogainak biztosítására hat katonát küldött Garcia szigetre. Erre Uruguay ugyancsak »mozgósított« néhány embert, a két köztársaság katonái összeütköztek és a »csatában« három argentin katona meghalt. Most már a diplomaták vették kezükbe az ügyet és Quintana szívszorogva várja, hogy a nagyhatalmak mit döntenek szigete sorsáról és az ő királyi méltóságáról.

Hawland sziget uralkodója, I. Sebastian őfelsége, aki a legközelebbi szárazföldtől 4000 kilométernyire a Csendes-óceánban fekvő sziget teljes hatalmu ura és királya, a hatalmas Egyesült Államokkal került háborús összeütközésbe. A sziget lakói őfelsége bölcs és gondos uralkodása alatt szorgalmasan halászták a rózsaszínű korallokat, amelyek Howland közelében nagy bőségben található. A sziget exportmérlege igen kedvező volt, mert Sebastiano nagy üzleti érzékkel birt. A szigeten emberlekezet óta az Egyesült Államok csillagos lobogója lengett, hirdelve, hogy a terület az Unióhoz tartozik. I. Sebastian egyszerre csak gondolt nagyot és merészet, az Unió zászlaját levétette és a saját zászlóját vonatta fel az árbóca. Mihelyt az Unió ezt megtudta. Hawaiból husz hatonát rendelt ki, hogy megfenyítse a királyt. Sebastian erre meghatalmazott miniszterét küldötte Hawaiba, hogy védje meg az ő igazát. A béketárgyalások még folynak.

Békésebb természetű Tabar királya, Petterson Frigyes. A dinasztia

Angol-francia-török katonai megbeszélések Londenban

Borah szenátor az angol és francia adósságok kijáratását sürgeti

Párisból jelentik: A francia lapok nagy érdeklődéssel foglalkoznak XII. Pius pápa legutóbbi beszédével és a beszéd szövegéből megállapítják, hogy a Szentatya folytatni szándékozik a béke érdekében kifejtett erőfeszítéseit. A Temps vezető helyen ír a pápa beszédéről. Pius pápa — írja a lap — minden bizonnyal meg fogja tenni a béke fenmaradása érdekében mindazokat a lépéseket, amelyeket célszerűnek lát. A Szentatya szavai szerint az egyes hatalmak általában rokonszenvvel fogadták a Vatikánban a békére irányuló lépését. A békeszándék megnyilvánulásai mindenestre értékesek, de nem elegendők. A pápa szavaiból azonban arra lehet következtetni, hogy egyéb is történt. A Vatikánban elhangzott beszéd kellő diplomáciai tapintattal azt jelzi, hogy az ut nyitva áll a további kísérletek előtt.

A FRANCIA RADIKÁLIS PÁRT VEZETŐSÉGI ÜLÉSE

Párisból jelentik: A francia radikális párt végrehajtó bizottsága vasárnap délután értekezletet tartott. Az értekezleten Daladier miniszterelnök beszédet mondott és ismertetette a bel- és külpolitikai helyzetet.

JAPÁN ÉS AZ EURÓPAI POLITIKA

Tokióból jelentik: Hiranuma miniszterelnök, Arita külügyminiszter és Itagaki hadügyminiszter már a múlt héten megállapították Japán európai politikájának irányelveit. Ennek a politikának keresztülvitele ügyében a hadügyi tárca vezetői is tanácskozást folytattak és tárgyalásai eredményét most közölték a miniszterelnökkel. A kormány Japán európai politikája tekintetében kéri a 92 éves Sajjoshi herceg véleményét is. A herceget a japán politika legfőbb irányítójának és a »haza hőlesének« tekintik.

A SVÉD SAJTÓ MOLOTOV BESZÉDÉRŐL

Stockholmból jelentik: A svéd lapok csak szombati számaikban foglalkoznak Molotov ismeretes beszédével. A svéd kormánypárt lapja szerint Molotov beszéde csak még bonyolultabbá tette a nemzetközi helyzetet. A beszédben a szovjetnek az a szándéka jut kifejezésre, hogy a kis államokat belekényszerítsék az ugynevezett békeszövetségbe és ezzel semlegességüket bizonyos mértékben veszélyeztesse. Egy másik svéd lap megállapítja, hogy a szovjet kormány bizalmatlan Angliával szem-

ben, ami érthető, mert Anglia oroszbarátsága kissé tulságosan hirtelen keletkezett.

ANGOL—FRANCIA—TÖRÖK MEGBESZÉLÉSEK LONDONBAN

Londonból jelentik: A Daily Telegraph párisi értesülése szerint Gamelin tábornok, a francia vezérkar főnöke a jövő héten Londonba érkezik. Mivel Gamelin a Londonban időző török katonai küldöttséggel is tárgyal, arra számítanak, hogy fontos megbeszélések lesznek a három hatalom földközítengeri együttműködésnek kérdéséről.

AZ ANGOL ALSÓHÁZ ÜLÉSE

Londonból jelentik: Chamberlain miniszterelnök a hétvégét chequersi birtokán töltötte és vasárnap este tért vissza a fővárosba. Az alsóház hétfőn ülést tart.

Sir John Salmond, az angol légi haderő helyettes főparancsnoka szombaton Párisba érkezett.

ÉLJEN ÉSZTORSZÁG!

Rómából jelentik: Az olasz lapok meglepéssel közlik Selter észti külügyminiszter nyilatkozatát, amelyben kijelentette, hogy Észtország támadási cselekménynek tekintené azt, ha valamely állam, anélkül, hogy erre felkérték volna, szavatolná függetlenségét. A Massagero »Éljen Észtország!« című cikkében azt írja, ez a beszéd alkalmas arra, hogy rendet teremtsen a helyzetben. Észtország visszautasítja és támadónak tekint a hivatlan szavatolókat. Az ilyen magatartás ugyanis mindent inkább szilgál, mint a béke ügyét. Észtország ezzel visszautasította azt a követelést is, hogy résztvegyen a bekerítési politikában. Az észtek nem hajlandók a bolsevistákkal együtt haladni és Angliát és Franciaországot az örvénybe vezető uton követni.

ADÓS FIZESS!

Washingtonból jelentik: Borah szenátor indítványt nyújtott be a szenátusban, hogy a jövő héten ismét vessék fel a háborús adósságok kérdését. Az angol uralkodópár amerikai útja — mondotta — a legjobb alkalom arra, hogy Angliát és Franciaországot figyelmeztessék, hogy számlájukon még 12 milliárd dollár tartozás áll fenn.

angol birodalom a sziget függetlenségét elismerte. Amikor a közelmúltban I. Károly elhunyt, trónját fia örökölte, aki eddig Svédországban, Stockholmban orvostanhallgató volt. Mihelyt elfoglalta a trónt, lépéseket tett, hogy birodalmát Svédország védnöksége alá helyezze. (g. b.)

A francia szocialista párt válsága

A baloldali Oeuvre a párt feloszlásával számol

Párisból jelentik: A francia szocialista párt nantesi értekezletén lezajlott viták és a megszavazott határozatok a francia szociáldemokrácia belső válságáról tanuskodnak. A nantesi értekezlet a látszat szerint megegyező jellegű volt, a francia sajtó szerint azonban a határozat az elképzelhető legüresebb szóhalmaz, amely körülbelül így foglalható össze: a megegyezés teljes, de az ellentétek továbbra is teljes mértékben fennállanak.

A francia sajtó általános véleménye az, hogy a francia szocializmus végleg csödbe jutott. A baloldali Oeuvre, amely pedig a népfront lelkes híve volt, számol a szocialista párt feloszlásával. Ez az esemény — írja a lap, — nem lesz meglepetés számunkra és nem vesszük a dolgot tulságosan tragikusnak. A Temps megjegyzi, hogy a szocialista párt még életben van, mert a nantesi értekezleten szérumot fecskendeztek bele, amely kissé meghosszabbítja életét, de gyógyító erővel nem rendelkezik. A súlyos beteg maga is jól tudja, hogy csak időhaladékot kapott.

SAN DOMINGO BEFOGADJA A »SAINT LOUIS« HAJÓN UTAZÓ ZSIDÓ MENEKÜLTEKET

Havannából jelentik: A san domingói kormány közölte, hogy hajlandó befogadni a Saint Louis hajó fedélzetén levő zsidó kivándorlókat. Egy másik jelentés szerint a Flanders nevű gőzösön utazó zsidó kivándorlók, akik Havannában nem szállhattak partra, megkapták az engedélyt, hogy az Egyesült Államokban maradjanak mindaddig, amíg végleges engedélyt kapnak valamely délamerikai államban való letelepedésre.

99 haloffja van a Thetisnek

Keddnél előbb nem lehet kiemelni a tengeralattjárót

Londonból jelentik: Szombaton a késő éjszakai órákban sikerült a horgonykötelet a Thetis tengeralattjáró alá helyezni. A szakértők véleménye szerint azonban keddnél előbb nem lehet kiemelni a tengeralattjárót. Állítólag a Wickers-Armstrong művek negyedik megbízottja is a Thetisen tartózkodik. Ezzel a tengeralattjáró halálos áldozatainak száma 99-re emelkedett.

NEWYORKBAN ANYÓSVÉDŐ ÉS DICSÓÍTÓ EGYESÜLET ALAKULT

Rendben van, védem az anyósokat. És zengem, hogyha kell, dícséretük! Mind anyálok az anyósok, s ezért Nem itt a földön, — égben a helyük

FANYAR TÓBLAS

A SZERKESZTŐ ASZTALÁROL

A HALHATATLAN FOG Érdekes könyvet írt ilyen címen Edward Samson angol fogorvos. Azt állítja, hogy a fog a test egyetlen része, melyet isteni tiszteletben részesítettek, mint varázsszert használtak és az élet jelképének tettek meg. A fog élettani, embertan és régészeti jelentőségével részletesen foglalkozik a könyv s a fognak valóságát skulpturtörténetét adja.

ARAB KÁVÉHÁZAK A MAGNOT-VONALBAN. Mozikat, billiárdtermeket és a marokkói csapatok számára külön arab kávéházakat rendeztek be a francia Magnot-vonal földalatti erődítményeiben. Ezen módon akarják elviselhetővé tenni a földalatti életet a katonák számára, akik már hónapok óta egyfolytában szolgálatot teljesítenek a aginot-vonalban.

A HAIDERABADI GONDJA. A világ leggazdagabb békije Londonba érkezett. Korra nézve tizenegy hetes és ha Isten élteti, idővel a világ egyik legnagyobb birodalmának az uralkodója lesz. Heidarabadnak, India vezető államának legfiatalabb hercege ő. Február 27-én született Nizzában. Apja Berar trónörökös, anyja Dwara Shehvar, II. Abdul Medzsidnek, Törökország volt kalifájának a leánya. A haiderabadi, nizam olyan gazdag, hogy maga sem tudja mit ár a vagyona. Nemrég szakértőket hívatott Londonból és Párisból, hogy becsüljék meg, mit érnek drágaságai. A műértőket végigvezették az óriási földalatti alagutakon, ahol mesés gazdasági kincsek vannak felhalmozva. Amikor a hatalmas raktárak egy harmadát végigjárták, kijelentették, hogy ez a munka olyan fárasztó és hosszantartó volna, hogy nem mernek rá vállalkozni. A haiderabadi nizam így hát ma se tudja, hogy miye van Gondjai semmiesetre sincsenek.

MODERN SZÁZÉVESEK. A Manchester Guardian írja: »A haladás ugylátszik nem korlátozódik az ifjuságra, a százévesek is résztvesznek benne. Sokat hallottunk már százévesekről, akik motorkerékpárra ülnek, repülnek és száz más módon bizonyítják, hogy az élet virága százéves korban is vigan virul. De egy Albino Gutierrez nevű mexikói indián a dicsőség, hogy gyilkosságot követett el 101. életévében. A harcias aggastyán, aki 1862-ben súlyosan megsebesült egy mexikói csatában, nyolc évi börtönbüntetést kapott, mert lelőtt egy 40 éves gazdát. Azt állítja, hogy önvédelemből cselekedett, de a vádhatóság bebizonyította, hogy ez a különös öregember előre megfontolt szándékkal lőtte le a fegyvertelen gazdát. Gáncstalan életet élni 100 évig és ezután hidegen megfontolt gyilkossággal terhelni meg, a lelkiismeretet: bizonyára rekordot jelent a világtörténelemben.«

A SZÉP TERKA meg a fekete gatyás betyárok

Nyugalomba kerültek a Dunántul utolsó haramiaperének aktái

(Székesfehérvár, június). — A székesfehérvári törvényszéken is

végrehajtották az igazságügyminiszter rendeletére a selejtezést, amelynek során hatalmas aktacsomagok kerültek a törvényszék épületének padlására. Az évtizedes, sőt százados multra visszatekintő akták közül került elő az a közel husz kilogram súlyú aktagömb, ami kívül a semmitmondó »Schwarz-ügy« címet viseli, de amelyben

a század legnagyobb statáriális büntetőperének aktái nyugszanak.

Különös aktualitást ad ennek az ügynek, hogy pontosan nyolcvan esztendővel ezelőtt kezdődött el s a nyolcvan esztendő óta a világon csak egyetlen esetben fordult elő, hogy

egyszerre ennyi embert ítéljenek halálra olyan büncselekmények miatt, amelyek között nem szerepel emberölés.

A nagy jubiláns bünper Amerikában ismétlődött meg két évvel ezelőtt, ahol nyolc négerfiut ítéltek halálra fehér nőknél állítólag elkövetett erőszakos cselekmények miatt. Ezt a hírhedt ítéletet azonban a mai napig sem hajtották végre, mert a néger fiúk ügye bejárta az egész világsajtót, sőt közülük négynek az anyja beutazta Európát és a legkülönbözőbb fórumok előtt keresett igazságot.

Ez a nyolcvanéves fehérvári pör azonban maga mögött hagyta az amerikai néger pört és olyan büntetőjogi rekordot állított fel, aminek nem akad mása a világ jogszolgáltatásában. A hatalmas pör volt egyébként

a Dunántul utolsó haramiaperé.

Amikor szabályszerű betyárokat fogtak el és ítéltek halálra, majd végeztek ki a székesfehérvári Sós-tó mögött ma is fennálló és ma is Akasztódomb nevezetű hegyen.

HOGYAN NYOMOZOTT A TEKINTETES VÁRMEGYE?

1855-ben tünt fel először Baranya megyében az a betyárbanda, amelynek nyolc aktív tagja volt, de közülük számított a kocsisuk is, aki a kényelmes betyárokat négy pompás lóval röpitette egyik megyéből a másikba. A nagy per, illetve

a banda feje a három Schwarcz-fivér volt,

akik kitervelték a rablásokat és gondosan ügyeltek arra, hogy egyetlen büncselekményük se kerüljön emberéletbe. Az iratok között fellelhető jegyzék megemlíti, hogy az utolsó haramiáktól több fegyvert foglaltak le, de a legtöbb közülük már régen berozsdásodott, hasznavehetetlen volt, csak ijesztésre volt alkalmas. A főtár-

gyaláson aztán ki is derült, hogy a kilenc haramia

soha el sem sütötte a pisztolyait, fokaik éle sem ért embercsontot.

Ezek az iratok ma is meglepő friss éveléssel, majdnem riportszerűen foglalják össze az ügyeket s legnagyobb részük egy szolgabíró alkotása, aki négy esztendő szánt és fordított arra, hogy ártalmatlanná tegye a haramiákat. Az utolsó betyárok az ékszeresekre és aranyperencserekre specializáltak magukat s a bünper iratai szerint

közel háromszáz rablást követtek el.

Az áldozatok megválogatásában nem voltak kényesek. Udvarházak sorozatát rohanták meg és rabolták ki, hogy eltűnjenek nyomtalanul, vásári kereskedőket, utasokat fosztogattak, de nem riadtak vissza attól sem, hogy bemerészkedjenek nagyobb városokba és ékszereseket, jámbor aranyműveseket szabadítsanak meg értékeiktől.

A nyomozást a »tekintetes vármegye« folytatta le és ez a nyomozás a maga ötleteivel, praktikus gondolataival iskolapéldája lehet sok mai nyomozásnak is. Az eljáró szolgabíró az iratok közt másolatban heverő »kőirratot« küldötte széjjel az összes dunántuli hatóságoknak azzal a kéréssel, hogy azonnal, a legjobb lovasfutárral értesítsék, ha valahol feltűnnek

a fekete golyósgatyába öltözött kilenc betyárok,

vagy ha »bárminemű istentelenségükről hír adódik, vagy jelentkeznek olyan károsult személy, aki általuk értékeiktől megfosztatott«.

A SZÉP TERKA MEG A HARAMIAVEZÉR

Négy esztendeig szaporán gyülekeztek a szolgabíró ur asztalán a jelentések, a szolgabíró ur sűrűn zavarta ki nagy »hajtásokra« a megyeház ámbitusá alatt tanyázó pandurokat, de a legtöbb esetben a betyárok már tul jártak a megye határán és a »nyomozólevél« abban az időben bizony meglehetősen lassu szárnyakon járt.

A szolgabíró ur eszén azonban nem lehetett tuljárni. Pandurjai hírről vitték neki, hogy egyik móri vendéglőben kilenc gyanus egyén mulatozott, akik négylovas, féderes kocsin érkeztek és hamarosan elmentek. Az egyik azonban udvarolni kezdett a csárdás feleségének, mire az asszony rászólt:

— Megmondom kendet a Terkánál!

Ez a mondat ütött szöveget a szolgabíró ur fejében, aki pompásan ismerhette a megyéjét, mert azonban fogatott és nem is állt meg addig a csárdásig, ami Káloz határában feküdt. Ez a rossz hírű csárda egy hasonló nevezetességű Terka nevű fiatal özvegy volt. A szolgabíró ur beült Terka csárdá-

jába és lassan-lassan kitudta, hogy sűrűn fordul itt meg egy Schwarcz János nevű, móri származású legény, aki fekete golyósgatyát visel és alaposan gyanúsítható, hogy azonos a haramiavezérral. Hosszas vallatás után azután a szép Terka be is vallotta, hogy az ő szeretője a haramiavezér.

Vigan ment már haza a szolgabíró és asztalán várta egy jelentés, amely Győrből datálódott. A győri városbíró értesítette, hogy a győri vásárban kilenc gyanus alak akadt horogra, akik olyan ékszereket árultak, ami nem lehetett becsületes szerzemény. Akkoriban még nem voltak szigorú szabályok, hát a győri bíró lecsukatta az egész társaságot a városháza tömlőcébe. Harmadnap azután már jelentkezett is a szolgabíró ur a legjobb pandurjaival és azzal állított be a tömlőcébe, hogy »édes fiaim, itt nincs tagadnivaló, a Terka mindent elmondott«.

A betyárok még erre is vidáman néztek nagy ellenségük szemébe, mert embert nem öltek, azt hitték, ezért legfeljebb néhány esztendő áristom jár. Jókedvűen vonultak be a fehérvári megyeházára is, csak akkor hültek el, amikor szembesítették őket egy sárkeszi nemes özvegyével, akinek minden ékszerét elrabolták erőszakkal. Végzetüket csak akkor fogták fel azonban tisztán, amikor megtudták, hogy a sárkeszi rablás előtt három nappal

a vármegye területén kihirdették a statáriumot.

A szolgabíró öt napig vallatta a foglyokat, akik mindent beismertek, csak azt nem voltak hajlandók elárulni, hol rejtették el a temérdek rablott holmit.

HÉT CSONTVÁZ AZ AKASZTÓDOMB FÖLDJÉBEN

Az aránylag rövid előkészítő bünügyi eljárás után a betyárokat statáriális bíróság elé állították, amely huszonnégy óra alatt ítéletet hozott. Mind a kilenc vádlottat halálra ítéltek a statáriális törvény rendelkezése szerint s az ítélet ellen nem volt felebbezés. A siralomházban megtörték a betyárok s

maguk kérték, hogy a mai Akasztódombon végezzék ki őket.

Furesa kívánság volt, mert azon a dombon sohasem volt kivégzés, de a tekintetes vármegye teljesítette az utolsó haramiák utolsó kívánságát.

Másnap délelőtt az egész város az akasztódomb alatt állt, ahol kilenc bitófán egymásután végezték életüket a dunántuli megyék utolsó igazi betyárai. A történet teljességéhez tart zik, hogy tavaly homokbányát nyitottak az akasztódombon s októberben hét csontváz került elő. Az orvosok hatvan-nyolcvan évesre vélték a csontvázakat s

kiderült, hogy a haramiák holtteste került elő.

Kettő nyomtalanul eltűnt. Vagy másutt földelték el őket, vagy időközben elvitették a rokonaik.

A csontvázakat azután eltemették egyházi szertartással s az utolsó betyárok örökre nyugovóra tértek — nyolcvan esztendő múlva, dicstelen életük és haláluk után.

(H. I.)

Sikere lesz-e VI. Györgynek és Erzsébetnek a demokratikus Amerikában?

Mérhetetlen bonyodalmak között állítják össze az angol királyi pár washingtoni garden partyjának vendégnévsorát

Newyork, június. — Néhány nap múlva megérkezik Kanadából az angol királyi pár és az USA közvéleménye még mindig nem tudja, hogy milyen álláspontra helyezkedik VI. Györgyöt és Erzsébet királynét illetően.

Valószínűleg csak utólag fog kiderülni, hogy »sikerük« volt-e a demokratikus Amerikában az Angol birodalom koronás főinek.

Viszont az kétségtelen, hogy egyébről sem beszélnek, mint a királyi vendégek érkezéséről.

Az újságok testvériesen megosztják hasábjait az egyre hatalmasabb és szédületesebb világkiállítás és az uralkodópár között.

VI. György és Erzsébet királyné kanadai parádés látogatásának minden lélegzétvételéről fénykép és cikksorozatok tájékoztatják az Egyesült Államok közvéleményét. Naponta ötven változatban mosolyog különböző lapok hasábjairól a robogó földalattin a newyorkiak millióira az angol királyné. A király csak huszonötöt. Ő, ha csak teheti, háttérbe vonul...

Társaságok, sőt családtagok egymásközt részletesen megtárgyalják viselkedésüket,

megkritizálják Erzsébet ruháit és György kézfogását.

Itt mindenki hozzászólt a szabad véleménynyilvánításhoz.

Az újságok az utóbbi két hétben tapintatból egyetlenegyszer sem hasonlították össze — amint azt itt Newyorkban a közvélemény fáradhatatlanul teszi — Györgyöt bátyjával, a windsori herceggel. Utóbbi »our kid«-nek, a »mi fiunk«-nak van minősítve és minden igazi romantikus amerikai szívében viseli a romantikus exuralkodó képét.

NEM LESZNEK JELEN A WASHINGTONI ESTÉLYEN A WINDSORI HERCEGNÉ ROKONAI

Ma azonban ismét közösen szerepelnek az újságokban abból az alkalomból, hogy nyilvánosságra került a királyi pár tiszteletére június 8-án rendezendő garden partyra meghívottak névsora. A washingtoni angol nagykövet és felesége tölti be a házigazda szerepét a garden partyn, amely már eddig is

mérhetetlen bonyodalmakat okozott.

Egészen a mai napig titokban tartották a meghívottak névsorát és az amerikai felső kétszáz több tagját kínos helyzetbe hozták. Az újságírók megkérdezték a legelőkelőbb társaságokhoz tartozó pénz- és ipararisztokraták feleségeit és lányait, hogy milyen tolettiben fognak megjelenni a garden partyn és ezek kénytelenek voltak kijelenteni, nem tudják, hogy egyáltalán jelen lesznek-e?

Utolsó percig nem tudták az illetékesek eldönteni,

ki udvarképes, ki nem.

A mai lapok abból az alkalomból említik együtt Edvárdot királyi bátyjával, hogy a garden partyn nem lesz jelen a windsori herceg feleségének egyetlen rokona sem, holott Mrs. G. Barnett, a hercegnő unokatestvére és Mrs. D. B. Merryman, nagynénje a legelőkelőbb társasághoz tartozik.

MEGHIVTAK FORDOT, MORGANT, IFJABB ROCKEFELLERT FELESÉGESTÜL, GYEREKEK NÉLKÜL

Lady Lindsay, az angol nagykövet felesége eddig a washingtoni diplomatákon és feleségeiken kívül az Egyesült Államok összes volt elnökeinek özvegyeit hívta meg és az amerikai közélet kiválóságait: Lindberghet, Fordot, J. P. Morgant, John Rockefeller jr-t, J. Pershing tábornokot és még néhány hírességet. Valamennyien magukkal hozhatják feleségeiket, de a meghívás

egyetlen esetben sem vonatkozik gyerekeikre.

Az angol uralkodópár egyesült-államokbeli látogatása kevéssé irigyléreméltó helyzetbe hozta a Lindsay házaspárt, Anglia washingtoni nagykövetét és feleségét. Mig lady Lindsayt a meghívottak »hiányos« névsora miatt bírálja a közvélemény élesen, addig Sir Ronald Lindsay az összes egyéb előkészítő formáság miatt »szenved«. Igaz, hogy a közvélemény lojalis és elismeri, hogy

szegény nagykövet igen nehéz helyzetben van.

Minden felelősség őt terheli, az angol királyi pár itt tartózkodása alatt semmi olyannak nem szabad történnie, ami kellemetlenül érintené a tradíciókhoz végsőkig ragaszkodó uralkodót és feleségét. Viszont ő köteles gondoskodni arról is, hogy György király és Erzsébet királyné népszerű legyen az USA-ban.

TRADÍCIÓK ÉS NÉPSZERŰSÉG

Ez utóbbiak érdekében sajtófogadást rendezett az angol nagykövet és ezen a sajtófogadáson derült ki, hogy milyen rettenetesen nehéz összeegyeztetni az előbb említett két dolgot. A tradíciókhoz való ragaszkodást és a népszerűséget.

Mintegy száz újságíró vett részt a sajtófogadaton, amely az angol nagykövet kijelentése szerint az első ilyen, soha azelőtt nem rendezett hasonlót. Azonkívül, hogy a királyi pár látogatását bejelenti, — mondta a nagykövet — nincs semmi különösebb mondanivalója,

várja az újságírók kérdéseit. Mindenki kérdezze azt, ami éppen érdeklő, a látogatással kapcsolatban.

A GARDEN PARTY OLYAN, MINT A MENNYORSZAG — MONDJA AZ ANGOL KÖVET

Erre megindult a kérdéslavina. Egész Newyork ezen szórakozik most:

— Miért olyan hiányos a garden partyra meghívottak névsora? — hangzott el az első kérdés.

Sir Robert Lindsay megdöbben. Nem képzelte, hogy ilyesmit fognak kérdezni tőle. Néma csend támadt, a nagykövet néhány pillanatra gondolkodott, aztán így válaszolt:

— Ugy van ez, mint a mennyországgal:

egyek bejutnak, mások kimaradnak, nincs magyarázat.

— Amerikai férfiaknak is hajbókolniuk kell a király előtt derékhajlással? — hangzik a második kérdés.

A nagykövet előveszi zsebkezdőjét és megtörli homlokát, aztán körülményesen rágyújt egy cigarettára. Nem tudja mit válaszoljon, látja, hogy semmi jó nem sülni ki, ha azt mondaná: igen, az angol királyi etikett megkívánja a hajbókolást... így nem mondja, eszébe jut hirtelen valami, elmosolyodik és kijelenti:

— Azt hiszem, leghelyesebb, ha úgy tesznek, mint én, amikor az önök elnökével találkozom. Egyszerűen, de tisztelettel meghajlok Roosevelt előtt. De fogalmam sincs róla, hogy milyen szerepe van meghajlásomban a derekamnak.

Sose gondolkoztam azon, hogy derékhajlást végzek-e?

Ez jó felelet volt. Sir Robert Lindsaynak sikere volt vele. De nem sokáig élvezte sikerét. Fél perc múlva olyan kérdéssel kólintotta föbe egy újságíró, hogy pillanatokig nem jutott szóhoz. Ime a kérdés, amit elhangzása után félórával, az újságírónt foglalkoztató lapvállalat újságának legelsőszántabb konkurrensi első oldalon hoztak:

»LESZNEK EMBERI MEGNYILVÁNULÁSAI IS A KIRÁLYNÉNÁK?»

— Ittléte alatt lesznek emberi megnyilvánulásai is Erzsébet királynénak? Például szerepel »shoppingolás« a programjában?... (Will Queen Elizabeth do something human, when she is here, like going shopping?).

Ez a kérdés az amerikai közvélemény lelke mélyéből jött. Éppen ezért lelke mélyéig zavarba hozta az angol nagykövetet. A kérdés első részére egyáltalán nem felelt Sir Lindsay, a shoppingolást illetően így nyilatkozott:

— Nem hiszem, hogy ideje jutna ilyesmire a királynénak.

Ha valami bevásárolni való akad, az udvari személyzet elintézi...

Röviddel ezután véget is ért a sajtófogadás. A nagykövet bucsuzól így szólt az amerikai sajtó

legkiválóbb képviselőihez:

— Nem mintha tulságosan élveztem volna ezt az összejövetelt, erről szó sincs... de azért jöjjenek el még egyszer az uralkodópár érkezése előtt...

Az újságírók elfogadták a meghívást. Aztán derűs hangon beszámoltak lapjaiknak az első hangulatelőkészítő fogadatról.

Rendy Lili

Winckler volt magyar kereskedelmi miniszter Beogradban

Beogradból jelentik: Dr. Winckler István volt magyar kereskedelmi miniszter a MFTB elnöke, pénteken reggel dr. Szpáhó Mehmed közlekedési miniszter és Ilics Viada beográdi városelnök kíséretében Budapestről Beogradba érkezett. Winckler volt miniszter a pénteki nap folyamán több hivatalos helyen tett látogatást, továbbá hajózási és vasuti szakemberekkel tárgyalt. Este a »Karagyogy« gőzösön

diszvacsorát adtak tiszteletére.

A vacsorán Beograd közgazdasági életének előkelő személyiségein kívül megjelent báró Bakách-Bessenvey beográdi magyar követ is.

Winckler István szombaton Opolenára utazott, ahol Egyesítő Vitéz Alekszandar király sírját koszorúzta meg, visszajövet pedig az Avalán helyezte el koszorút az ismeretlen Hős emlékművén.

Győzött az amerikai lobogó

Newyorkból jelentik: A világkiállításán a szovjetorosz csarnok előtt óriási póznán sarlókalapácsos vörös szovjetzászlót lenget a szél és

mindennaposak ellene a tüntetések.

A katolikus és hazafias egyesületek felvonulást rendeznek és hangosan tiltakoznak a bolsevista jelvények ellen. Végre is a kiállítás rendőrbizottsága az illetékes hatóságok útján felkérte a szovjet nagykövetséget, hogy

távolítsa el a zászlót,

amely olyan nagy és olyan magasan függ, hogy már messze a kiállítási területen túl is az dominál.

A szovjetorosz nagykövetség hallani sem akart a pózna megrövidítéséről, mire tegnap az történt, hogy még a rádió leadóállomás és az ejtőernyős légitűtőgyőztes tornyánál is

magasabb póznát állítottak fel

a kiállítás főépülete eltöt az amerikai csillagos lobogóval, amely olyan nagy, hogy mellette eltörpül a vörös bolsevista zászló.

«•••••»

A CAMBRIDGEI EGYETEMEN MISS DOROTHY GARROD LETT A RÉGÉSZET TANÁRA

A régészet tanára ez a nő, a régiségeket kutatja ő.

Szíve a régi világhoz hajlik, Nyilván azért, mert maga is antik

FANYAR TÓBIÁS

Két ócska bőrönddel a dollármilliók felé...

**Meghalt lord Duveen,
a világhírű műkereskedő**

Londonból jelentik: Lord Duveen, a »művészet diktátora«, 69 éves korában, hosszas szenvedés után meghalt Londonban. Évtizedek óta elismerten a világ legelső műkereskedője volt és milliárdok fordultak meg a kezén szenzációs vásárlásainál.

A Duveen-család holland származású, Lord Duveen édesapja, Henry Duveen, tizenkétéves korában bonyolította le első művészeti üzletét. Szülei két ócska bőrönddel átküldték Angliába. A kopott bőröndökben delfi porcellánt vitt magával: darabja 50 dinárba került odahaza, Angliában már darabonként 1000 dinárt kapott értük.

Lord Duveen édesapja Hullban telepedett le. Kis régiségüzletet nyitott ott, ahol most Hull városának képzőművészeti muzeuma áll. Tíz év alatt nagy karriert futott be és 1877-ben Newyorkban hatalmas műkereskedést nyitott. Csak két évig maradt Amerikában, bár kitűnően ment a sora. Nagy nyereséggel eladta műkereskedését és visszaköltözött Angliába.

Tizennégy gyereke közül Josef (a most elhunyt lord Duveen) tizéves volt, amikor apjával együtt visszakérült az óvilágba. Londonban telepedtek le és ettől kezdve a fiatal fiú teljesen a művészeti világnak élt. Tizenhétéves korában belépett a cégbe és már ekkor megmutatta üzleti oroszláncörmeit.

1901 június 26-án mutatkozott be a nyilvánosságnak. Mingyárt az első árverésen, amelyen résztvett, világszenzációt keltett azzal, hogy 400.000 dinárt adott Hoppner portréjáért, amely Lady Louisa Manerst ábrázolja.

Ez akkoriban olyan fantasztikus nagy összeg volt, hogy az egész világ felfigyelt rá és Duveen neve mind az öt kontinensre bejárta.

Ez azonban csak a kezdet volt. 1906-ban Németország megdöbbenben ébredt rá, hogy Duveennek sikerült Berlinből elragadnia

a páratlan Oscar Hainauer gyűjteményt,

a német és olasz festészet csodálatos remekműveit. Hatvan millió dinárt fizetett érte mint a német lapok akkor megírták: Berlin szívesen fizetett volna kétszer annyit is, hogy ezek a pótolhatatlan műkincsek ne kerüljenek idegen kézre.

Alig két évvel később azzal lepte meg a világot, hogy

Párisban 250 millió dinárért megvásárolta Rodolphe Kann műgyűjteményét.

Két évvel később sor került Maurice Kann képeire és festményeire is, amelyekért 60 millió dinárt fizetett a vakmerő angol műkereskedő. Óriási árai ellenére kitűnő üzleteket csinált, mert az amerikai milliárdosok már izgatottan várták a műkincseket, amelyekkel megörvendeztette őket.

Világhíre most már megdönthetetlen volt s ekkor Duveen hozzálátott második ambíciója kielégí-

téséhez, ahhoz, hogy mint bőkezű, lelkes hazafit is megismerjék.

Milliók értékű festményekkel ajándékozta meg a londoni képtárakat.

Erdemei elismeréseképpen először lovaggá ütötte a király, azután lordj rangra emelte. Főnemesi neve, »Lord Duveen of Millbank«, jelzi, hogy milyen érdemeket szerzett, mert a világhírű Tate Gallery tudvalevőleg a Millbankon fekszik Londonban.

Nagy szolgálatot tett a művészet ügyének lord Duveen azzal is, hogy

megtisztította az athéni Parthenon frizeit,

amelyeket lord Elgin a British Museumnak ajándékozott. Évekkel ezelőtt kezdtek ehhez a nehéz és felelősségteljes munkához, amely még most sem ért véget. Lord Duveen naponta nyolc órát is a British Museumban töltött, hogy személyesen ellenőrizze a tisztítási munkálatokat.

Amikor lord Duveen 120 millió dinárért megvette a híres Benson-gyűjteményt, amely Botticelli, Tizian, Andrea del Sarto, Luini és Correggio remekműveit tartalmazta: szabadkezvet adott a National Gallery igazgatóságának, hogy **azt a képet válasszák, amely legjobban tetszik nekik.**

Hosszas habozás után az igazgatóság választása Correggióknak arra a csodálatosan szép festményére esett, amely Krisztus bucsuját ábrázolja az édesanyjától. A képet lord Duveen természetesen ajándékba adta.

Számtalan árverési párbaj hőse volt a most elhunyt nagy műkereskedő. Volt szíve ráigérni a legmagasabb árakra is és mindig neki lett igazza, mert

bármilyen drágán vásárolt, mindig talált vevőt a műkincsekre Amerikában.

Szenzációs vétele volt a Gustave Dreyfus gyűjtemény megvásárlása. Az olasz renaissance remekműveit 250 millió dinárt fizetett. Később 70 millió dinárért megvásárolta a világhírű Fragonard tablót. Raphael egyetlen Madonna képéért 140 millió dinárt fizetett.

A háboru utáni nagy műkincskonjunkturát is Duveen indította el, amikor 1921-ben

közel 10 millió dinárt

fizetett Reynoldsnak azért a képéért amelyet Mrs. Siddont mint a tragédia muzsáját ábrázolja. Később közel

40 millió dinárt adott Gainsborough »Kék fiu«-jáért.

Ehhez a vásárláshoz különben megható történet fűződik. Édesanyja, aki akkor már haldokolt, nagyon sajnálta, hogy nem nézheti meg a világhírű festményt. Fia nem szólt semmit, de másnap reggel ott állt édesanyja betegágya előtt a 40 millió képpel, hogy imádozt édesanyja gyönyörködhesse benne.

SZINHÁZ-FILM

Zsufolt ház előtt mutatták be a Daloskör műkedvelői az „Amit az erdő meséi“

című énekes-zenés népszínművet

Szombaton este zsufolásig megtelt a noviszádi Polgári Magyar Daloskör nagyterme, »Amit az erdő meséi.« című háromfelvonásos énekes-zenés népszínmű bemutatása alkalmából. A közönség érdeklődése igazolta azt, hogy a népszínmű az, amelynek mindig van sikere amely iránt mindig mutatkozik érdeklődés. A június elején szokatlanul hűvös időjárás egészen kellemessé tette a teremben való tartózkodást és így e tekintetben sem volt panasz.

Az előadás teljes mértékben igazolta a várakozást. A minduntalan felhangzó nyiltszini taps bizonyította legjobban azt a nagy tetszést, emlylyel a közönség a darabot fogadta. A szereplők is mindent nyújtottak, amit csak várni lehetett tőlük. Mókusné Bukovenszky Mária kedves jelenség volt a színpadon és nemcsak kellemes hangjával, hanem a drámai jelenetekben mutatott színjátszó képességeivel egyike volt Nusi kellemes meglepetés volt, a fiatal műkedvelő akinek ez első nagyobb szerepe feltűnő biztonsággal mozgott és megszerezte magának a képesítést a további fellépéshez. Kovács Kató megjelenése sok derűt keltett a nézőkben, akik nem is fukarkodtak a hálás tapsokkal. A fér-

fi szereplők közül Ricza József drámai erővel megjátszott. Bacsó János különösen megkapó volt. Tökéletesen adta a hegyek magabazárkózott lakóját Hess János ezuttal is megtalálta önmagát és rokonszenves alakításával igazolta tehetségét. Tempus községi bíró volt Kovács Gyula, akinek kellemes hangja is nagyban segített sikere elérésében. Svarka János most is megtalálta helyét és Mátyás Gyulával együtt tökéletesen beleilleszkedtek a jó együttetésbe. Balassy Imre kabinet alakítást nyújtott a kisső pipogya szerelmes figura megrajzolásában. Sok és hálás tapsot kapott. Paul Henrik is kiérdemelte azt a sok tetszésnyilvánítást, amellyel fogadták. Csak elismeréssel lehet azonban írni a kisebb szerepeket betöltő Peikert Ferenc, Szolák Miklós és Kalapáthy Pál alakításairól is, valamint a humort képviselő Hegedűs Ferencről, Répássy Lajosról és Boross Jánosról is.

A rendezés nagy és nehéz munkáját áradhatatlan buzgalommal végezte Siha István. A szombat esti előadás igazolta képességeit és azt a bizalmat, amit irányában előlegeztek. Az »Amit az erdő meséi« után bizonyára még más darabok rendezésével is hozzájárul műkedvelő színpadunk sikerei-

nek növeléséhez. Benc Imre diszletei a közönség általános elismerését vívták ki. Mindent összefoglalva szombaton este nagy siker volt a Daloskörben és így az »Amit az erdő meséi« című népszínmű további előadásai is biztosítva vannak.

A zenét a Daloskör házi zenekara szolgáltatta. Szirák Endre karnagy vezetésével.

(— m —)

Az »Amit az erdő meséi« című darabról pompás felvételeket készített a Foto Rózsa (Nikola Tesla utca) Róvsa László, aki éveken át bécsi színházi fényképező volt, az előadásról készített felvételeivel igazolta, hogy e tekintetben a legtokéletesebbet tudja nyújtani.

««(IIII)»»»

A máli Keresztes Egyesület választmányi ülése. A máli keresztesek újonnan megválasztott tisztikara most tartotta első választmányi ülést, amelyen több fontos határozatot hoztak majd megválasztották a fegyelmi és vigálmű bizottságot. A fegyelmi tagjai Szécsenyi István, Patyi Bálint, idős Szendrői Lajos és Kolonics Jenő lettek. A vigálmű bizottságot Nagy Győző, Gajdos István, Kormos István, Muhi Sándor, Bozsoki Károly, Könyves Sándor, Magó Antal, Patyi Béla és Patyi Bálint képezték.

Nagybereznán megtalálták az ungvári törvényszék elhurcolt berendezését

Budapestről jelentik: A bécsi döntés után, amikor a cseheknek gyorsan távoznia kellett Ungvárról, a menekülő csehek az ungvári törvényszék irodái berendezéseinek nagy részét magukkal vitték. A törvényszéki butorokat a magyar hatóságok a kárpátaljai Nagybereznán találták meg. A csehek ugyanis itt nagy sietséggel törvényszéket rendeztek be. A megtalált butorokat most szállították vissza Ungvárra.

— MOSOGATÁS HELYETT MEGESZIK AZ EDÉNYT. A legújabb amerikai találmány: az edény és evőeszköz. Az amerikai háztartásokban eddig nagy probléma volt a mosogatás. Háztartási alkalmazottat nagyon kevés család tart Amerikában, a házimunkát majdnem mindenütt maga a háziasszony végzi. A takarítást megkönnyítik a modern eszközök a főzés gondjainak nagy részétől is megszabadítja a háziasszonyt a sok jó konzerv, a mosogatás ellen azonban nem tudtak semmit sem kitalálni. Most azután egy konzervgyár élelmiszerekből gyártott tányérokat és evőeszközöket hozott forgalomba. Sokféle anyagból és sokféle ízben kaphatók, úgyhogy mindig az ételhez lehet alkalmazni őket. A desszert után például a vendégek egyszerűen megeszik a cukorka, kávélat és az aszalt gyümölcsből készült befőttes tányért.

De semmi sem új a nap alatt. Ez az amerikai hír eszünkbe juttat egy régi magyar anekdotát, mely Győry Miklósól, a híres dunántúli tréfacsináló diákolról szól. Győry Miklós egyszer egy kolostorba hívták ebédre s a barátok elhatározták, hogy most ők tréfálják meg a tréfacsinálót. Az ebéd első fogása husleves volt. Győry Miklósnek nem adták kanalat. Az asztali ima után egy barát felállt és komoly arccal kijelentette, hogy buncut aki ezt a jó levest meg nem eszi. Győry Miklós azonban nem lehetett ilyen könnyen kifogni. A terítéke mellé helyezett cipót kettétörtte, kivájtja és gyorsan felkanalazta vele a levest. Mikor ez megtörtént, kijelentette: »Huncut, aki a kanalat meg nem eszi!« — s megette a cipót.

— Légvédelem a temetőben. A londoni Westminster városrész tanácsa a városi alkalmazottak számára a hanwelei temetőben épített földalatti óvóhelyet.

— Igazi mese egy kanna petróleumról. — Szaladj fiam, a szomszéd boltoshoz, hozz egy kanna petróleumot. — mondta Kersey Veronika whoatlandi nő 34 évvel ezelőtt 13 éves Antal nevű fiának. Azóta Kersey Antalnak nyoma veszett. A napokban napbarnított ismeretlen férfi toppant be özvegy Kerseyné házába és kezében telt petróleumos kannát lóbálva, így szólt: — Itt hozom a petróleumot. Anyám, ne haragudjon rám, hogy olyan sokáig elmaradtam. Az idegen, a megkerült Kersey Antal, elbeszélte, hogy ellenállhatatlan kalandvágytól úzva, vándorcirkuszhoz csatlakozott, beköborolta egész Amerikát, de nemrég a lelkiismeret szava visszavezérelte a szülői házhoz. Megbánása jeléül utközben megvette a petróleumot, amire azonban már nem volt szükség, mert Kerseyék házába bevezették a villanyvilágítást.

— 13 évi mátkaság után — szakítás. Doyle Anna, az irországi Fethardiban élő divatárusnő kezét megkérte James Kirby gazdálkodó. Az eljegyzés, tizenhárom évi mátkaság után, felbomlott. A megtört szívű menyasszony házassági ígéret megszegése címén kártérítésért perelte vőlegényét. Bizonyítékul tizenhárom kötetre terjedő emlékkönyvet terjesztett be. Ezeket az alperes lángoló szerelmi vallomásokkal írta tele. A bíróság az emlékkönyv alapján 175.000 dinár kártérítés fizetésére ítélte az állhatatlan kiscgazdát.

A JÓTÉKONY SZÉL. Az angol tudományos és ipari kutatóintézet jelentése, melyet dr. J. S. Owens szerkesztett, a városok nagy jótévedjének mondja a szél. A városok lakói hálások lehetnek a szélnek, mert ha szél nem volna, a városokban lehetetlenné válnék az élet. Ha a város falai közé nem hatolna be a szél, Londont egy téli nap néhány órája alatt ugy elborítaná a füst és a korom, hogy látni is alig lehetne. A széndioxid és a kéndioxid megölné minden életet. — A szélnek tehát életbevágó fontossága van — mondja a jelentés, — ő a mi nagy jótévednk, aki megvéd bennünket a füsttől, melyet magunk termelünk.

— VUJICSEVOI HIREK. A képviselőtestület az 1939—40 évi pótcót 150 százalékban állapította meg. A költségvetésből egyébként törültek egy 220.000 dnáros tételt, mivel behajthatatlan. Légvédelmi gyakorlatra 23.000, iskolaépítési többlet 27.000, tisztviselői fizetések szabályozására 20.000 dinárt irányoztak elő. A megnőtt kiadásokkal szemben a bevétel csökkent, mivel a községi földek egy részét a szegények között szétosztották, egy részét pedig eladták, hogy a község régi épületeit átépíthessék. Az új költségvetésbe bevették a régi adósságokat is. — Az új iskolaépület tető alá került, szeptemberben már megkezdődik benne a tanítás. — Mezei Illés, a Katolikus Kör elnöke lemondott tisztségéről. Az elnöki teendőket végzésével az új választásig Juhász Józsefet bízták meg.

Az olasz-jugoszláv mérkőzés állása az első félidőben 1:0 Olaszország javára

A beográdi BSK-pályán tegnap délután 5 órakor ideális időben, több mint 35.000 néző előtt indult meg a nagy csata Olaszország és Jugoszlávia válogatott labdarugói között. A pályára lépő csapatokkal üdvözölték a nézők, akik pattanásig feszült idegekkel figyelték a Langelus bíró sipjelére megindult játékot. Az első percek mindkét részről történt heves, de eredménytelen támadásokkal teltek el. A játékosok egészen a 20. percig nem tudtak fel szabadulni az első szerelem, első találkozás ideges kedélyállapota alól.

A jeget először a jugoszláv játékosok törtek meg és meleg percek következtek Olivieri kapusnak. A 24. percben De Petrini Perlicset faultolja, de a szabadrugás eredménytelen marad. A közönség gölt akar, zugó biztatása mindent betölt. A 36. percben Piola jó helyzetben kapja Biovatitól a labdát,

kicszelezi Pozsegát és közelről védhetetlen gölt lö. 1:0. A göl mindkét csapat játékosait felvillanyozza. Heves támadásokat vezetnek, azonban az eredmény az első félidőben nem változik.

Magyarország verhetetlen a vízipólóban

Magyarország-Franciaország 3:1 (2:0)

A líge-i négyes nemzetközi viadal első napja magyar sikerek jegyében zajlott le.

A 100 m-es gyorsúszásban első Kőrösi István, a 4x200-as váltót szintén Magyarország (Elemér, Vegh, Hazi, Kőrösi-Lengyel) nyerte, egyedül a 100 m-es hátúszásban kényszerült Lengyel a 3. helyre beérni Schröder német, illetve Zins francia mögött.

A nagy érdeklődéssel kísért magyar-francia vízipóló mérkőzés a mi győzelmünket hozta s újra bebizonyult hogy Magyarország verhetetlen a vízipólóban.

Közvetlen kezdés után Padou hibás átadását Halasy elfogja, végigussza a pályát, átad Némethnek, aki a labdát a hálóba vágja. A szórványos

francia támadásokat Mezei szépen védi. Egy veszélyes francia támadást Sárkány bravurosan szerez, Brandy elé dob, aki leuszik és beadását Németh hálóba juttatja. 2:0.

A második félidőben a franciák több veszélyes támadást vezetnek, de Mezei a helyén van. A magyarok egy másuttan döngetik a kapufát, sehogy se akar a labda a hálóba menni. Halasy végigussza a pályát, de ő is kapufát lö. Brandy ekkor valahogy szökni engedő Dewasht, akinek szép beadását

Bermyn bedobja: 2:1. A magyar játékosok az utolsó percet erősen szorítják és a pályát leuszó Halasynak sikerül is kipréselni az utolsó percből még egy gölt, 3:1.

ZÁGREBBAN KIKAPOTT A VIENNA

HASK—VIENNA 4:2 (1:2)

A HASK és a bécsi Vienna szombati mérkőzésére nem nagyon voltak kíváncsiak Zágrebben, a mérkőzés mindössze 200 néző előtt folyt le. A vendégsapatnak már a második percben sikerült gölt elérni, majd a 17. percben 2-0-ra emelni a gólok számát. Hírec nem sokkal az első félidő befejezése előtt

2:1-re javított.

A második félidőben a HASK változtatást eszközölt a csatársorban s ez a csapat előnyére szolgált. Dukovics, Medarics, azután ismét Medarics lött gölt a bécsiek hálójába. A mérkőzés mindvégig heves iramu volt

Futball-eredmények

NEMZETKÖZI MÉRKÖZÉS: STOCKHOLM: Svédország—Norvégia 3:2 (0:2).

BÁCSKATOPOLA:

JAK—CsAK (Csantavir) 7:0 (3:0). A mérkőzést nagyszámú közönség előtt játszották le. A CsAK nem volt komoly ellenfele a JAK-nak, a gólok Csékus (3), Mósó (2) és Rind (2) adták. Sztankovics bíró jól vezette a mérkőzést.

VIZIPÓLÓ. LIÉGE: NYUGATNÉMETORSZÁG—BELGIUM 2:1

Nyugatnémetország Belgium ellen csak igen erős küzdelem után tudott 2:1-re győzni.

A MEGLEPETÉS

— Hallom, hogy tegnap volt a születésnapod. Kaptál valami meglepetést?

— De mennyire! Sziporka elküldte nekem ajándékba azt a könyvet, amelyet tavaly Paczák-nak kölcsönadtam.

PETROV GYÖRGY (NAK) NYERTE A BAJNOKSÁGOT AZ ALSZÖVETSÉGI JUNIOR KERÉKPÁR-VERSENYEN

Beograd és Sztára Pazova között 62 km-es távon tegnap délelőtt bonyolították le az alszövetségi junior kerékpár bajnokságot. A versenyen népes mezőny indult. A juniorok izgalmas küzdelmére sokan voltak kíváncsiak, Noviszádról és több Dunabánsági helységről is autókön, motorkerékpárokon kísérték a versenyzőket, akiket az ut mentén elhelyezkedett kíváncsiak lelkesen biztattak és hűsítővel látták el.

A verseny noviszádi győzelmet hozott.

Petrov György, a Noviszádi Atlétikai Klub junior kerékpározója elsőnek futott a célba s így megnyerte az alszövetségi bajnokságot. Második és harmadik a beográdi Fortuna versenyzői lettek.

A MAGYAR KÉZILABDA VÁLOGATOTT GYŐZÖTT VARSÓBAN

Magyarország—Lengyelország 17:12 (10:5)

Varsóban, a Polonia-stadionban szombaton játszották le a magyar—lengyel kézilabda mérkőzést. A küzdelem 3000 néző előtt történt. A lengyelek nagy igyekezettel feküdtek a játékba s már az első percben gölt dobtak. Az utazástól fáradt magyar csapat percek alatt lerázta magáról tespedtségét és

Koltay a 4. percben bedobta az egyenlítő gölt.

Egy perc múlva Erdődy huszméteres dobása megszerezte a magyaroknak a vezetést s ettől kezdve a magyar csapat uralta a pályát. A félidőig még nyolcszor hull a labda a lengyelek hálójába, a lengyel csapat Lazar (3) és Kovalsky újabb góljával szépít az eredményen.

A második félidő heves magyar támadásokkal indul,

16:9-re áll már az eredmény. amikor részben a magyar csapat enged az iramból, részben pedig a lengyelek kapnak lábra és 16:12-re javítanak az eredményen Lazar Kovalsky és Konieczko góljaival. Nem sokkal a játék befejezése előtt

Koltay 17:12-re

javít az eredményen. A magyarok góljait Koltay 10, Erdődy 3 és Fodor, valamint Mátyássy 1-1 dobták. A lengyel gólokat Lazar 7, Kovalsky 4 és Konieczko 1 dobták.

DAVIS CUP EREDMÉNYEK:

Jugoszlávia—Belgium 2:0. A belgák feletti győzelem megnyitotta a döntő kapuit a jugoszláv játékosok előtt. Részeredmények: Puncsec—Lacroa 1:6, 6:3, 6:3, 7:5. Mitics—Geland 6:1, 6:4, 6:1.

Beograd: Jugoszlávia—Olaszország 2:0. Kovács Emma—San Domino 6:3, 6:3. Florián Alice—Tinolli 6:4, 6:2.

Öfelsége Mária királyné serlegét a jugoszláv játékosok nyerték meg.

A Beograd—Bukarest városközi mérkőzés első két fordulója után az eredmény 1:1. Radovánovics legyőzte Schmidthet, Smerdu Karaliustól vereséget szenvedett.

Egy ember meghalt, hatan súlyosan megsebesültek

Véres kupameccs Dél-amerikában

Labdarugóbotrányok terén kétségtelenül a délamerikaiak vezetnek. A délamerikai labdarugás botránykrónikája annyira közismert, hogy a Buenos Aires »Lanus« nevű külvárosában legutóbb lezajlott futballbotrányról is csak azért emlékezünk meg, mert az erősen túlhaladta még a Délamerikában megszokott arányokat is. Kupamerkőzést vívott a két szembentálló csapat. A közönség ismételten hevesen tüntetett a bíró ellen és végül valóságos

közaport zúdított a pályára. A helyzet annyira fenyegető volt, hogy a rendőri kirendeltség egyik tagja figyelmeztetésül vaktöltéssel töltött fegyverét a tribünre irányítva elsütötte. A hatás váratlan volt:

a közönség köréből visszalöttek, majd a nézők átvágták a pályát elválasztó drótkerítést, betörték a játéktérre és megtámadták a rendőröket. A játékosok futólépésben hagyták el a küzdelem színterét, ahol ádáz csata fejlődött ki a rendőrök és a közönség között. A bíró nem tudott menekülni, nem kerülte el sorsát: alaposan összevisszaverték.

A futballbotrányról szóló hivatalos jelentés így zárul: »Az összetűzések folyamán egy ember meghalt és hat súlyosan megsebesült.«

És ezt nevezik sportnak...

ROSSZ ÜZLET

Zamek és Kucsera kirándultak a szabadba. Egyszerre egy meredek sziklafalhoz érnek.

— Te mennyiért másznál fel erre a sziklára? — kérdi Zamek.

— Kétszer annyit, mint te.

— Rendben van. Én felmásznék egy pofonért.

Nyolcemeletes felhőkarcolókat építenek Helsinkiben a hölgyatléták számára

Helsinkiből jelentik: A Helsinkiben épülő olimpiai faluban csak a férfi versenyzők kapnak szállást, az olimpia hölgyvendégei részére más lakást jelölt ki a rendezőbizottság. Helsinkiben egyik kertés elővárosában, a stadiontól alig egy kilométerre fekvő

Meilahitában, két nyolcemeletes felhőkarcolót építenek a hölgyek részére.

Az alapkövetelmény a múlt hónap végén történt s az építkezést ez év végére befejezik. A két házban 550 versenyzőt, valamint a kísérőket, trénereket és női funkcionáriusokat helyezik el. Mindkét felhőkarcolót a legmodernebb kényelemmel rendezik be. A lakoszobákban kívül tornaterem, könyvtár, fürdő, fogadó és iskolatermek, gyógyszertár, konyha, külön telefon és postahivatal lesz, sőt még

a hölgyfodrászról sem feledkeztek meg

a figyelmes finnek. A »hölgyek házába« az olimpia után ápolónőket nevelő intézet lesz

Kis amerikai filmhírek. Ivel Mc Crea, a világhírű amerikai uszóbajnokból, rövid pár hónap alatt, Joe Pasternak komoly filmszínészt faragott. Most lép fel a »Nőgyűlölő« című szatirikus amerikai filmjében. — Claudette Colbertnek újabb hatalmas sikere van. A Paramountnál készült el az »Éjfél« című érdekes meséjű társadalmi filmdráma, amelyben partnerei: John Barrymore és a prágai származású Franz Lederer. — Gary Cooper, egy vidéki pihenője alkalmából felfedezett egy új filmművésznőt, akit máris elhelyezett az ER-Co filmtrösztnél.

URANIA MOZI, Noviszád

Ma 5, 7:15 és 9:15 órák

BENIAMINO GIGLI énekel
Tiéd a szívem

Szereplők: Carla Rust, Paul Kemp, Theo Linggen, Lucie Englich, Rich. Romanovsky

EGY JÓ HAZISZER TÖBBET ÉR EZER JÓTANACSNÁL! Mindenkit meggyőz erről a

„Növényharmat”

a legjobb és legerősebb házi fluid. 3 csepp elég bedörzsölésre, vízzel szájöblítésre, kockacukron elszopogatva, stb. Ára 12.— dinár. Kapható mindenütt! Csak zöld üvegekben való!

Dr. Filipon creme a legjobb és legkedveltebb nappali krém. Ára helyben és vidéken 14.— dinár. Apoteka Kuchler, Vrsac. 2474

Ljutić írja a polokat, svábbogarat, bolhat, hangyát, stb. Kitűnő eredmény! — Egy zacsko ára 2.— dinár. Drogerija Merkur, Beograd, a »Tata«-nál

eredeti történelmi regény a XVII. századból

(159)

valóságos áhitat töltötte el, amikor a világhírű, fenséges nővel szemtől-szembe állt. Tisztelet és csodálat árasztotta el a szívét e mélabus, magasztos homlok, e lélekbe néző, szivig ható bánatos szempár láttára.

Máter Honória bemutatta a fejedelemszónynak Aspremontot s ő oly őszinte és mélységes tisztelettel csókolta meg a szeliden feléje nyújtott kezét, mintha az valamely szenté lett volna.

Ezután Ilona szomorúságtól csengő, de annál szívrehatóbb hangján megszólalt:

— Leányom kis barátinője, Johanna sorsa iránt érdeklődöm, kedves Honória anya. Nem jött róla semmi tudósítás?

— Nem, semmi, fenséges asszony, — szólt az apáca-fejedelemszóly zavartsággal, amely egyáltalán nem illett egyébként hűvös és nyugodt magatartásához.

— Megfoghatatlan, hogy mi történhetett azzal a fiatal leánnyal, — sajnálkozott Ilona. — Szegényke olyan ártatlan, szelid teremtés volt, Juliánkám nagyon megszerette.

— Oh, a látszat sokszor csal, fenség, — vetette ellen a főnöknő. — S nem tudom végre is megállá-

ni, hogy meg ne mondjam, hogy nem a legjobb híreket hallottam arról a leányról.

— Ugyan, lehetséges-e? — csodálkozott Ilona. — De hisz ha az a lány nem maga a jóság és jámborság volt, akkor az ember nem hihet már se a szemének, se belső sugallatainak.

Aspremont, aki Johanna nevének hallatára már hegyezni kezdte a fülét, most hirtelen közbeszólt:

— Felelek annak a leánynak, jobbanmondva asszonynak a tisztességeért! Ő a mostani zajos időknek és a felszínen uszó gonosz embereknek az áldozata!

— Áldozata? — ismételte a két hölgy a tábornagy szavait elcsodálkozva.

— Azaz hogy: áldozattá vált volna, ha a sors különös jóvalta meg nem menti s egy elszánt fiatalember, akinél derekabb férfival még nem igen találkozottam.

— Hogyan, tábornagy ur, ön tud valami közelebbit a mi kis Johannánkról? — szólt meglepetve Thököliné. — Ez nagyon érdekel engem, kérem, beszélje el.

Aspremont most elmondotta a hölgyeknek mindazt, amit Apagyitól Brunócon hallott s így fejezte be szavait:

Irodai felszerelés

minden iparos és kereskedő részére **csak 198 dinár.**

- 3 darab oktáv nagyságú bekötött „SZAMLA-KÖNYV” nyomással.
- 2 darab bekötött nagy „SZAMLA-KÖNYV” nyomással.
- 3 darab bekötött „Notta” nyomással.
- 3 darab bekötött „Nyugta”-könyv nyomással, pénzfelvitel nyugtázására.
- 100 darab levélpapír nyomással.
- 100 darab boríték nyomással.
- 3 darab grafit iron
- 1 darab ironhegyező.
- 1 darab törölógumi.
- 6 darab vegyes toll
- 1 darab itató
- 1 irat-tartó a posta eltevésére.

Az összes fentnevezett áru elsörendű minőségű. Kérjen mintákat!

T. T.

R. BAJ, Zagreb

Draskovicseva ul. broj 16

Olvassa el holnapi hirdetésünket!

Reggeli Ujság

Uredništvo i administracija

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Noviszád, Kr. Petra II. (Futoski put) 50

Telefon: 21-37, éjjel 20-58

Felélős kiadó: **André Dezaš**

A kiadóhivatal vezetője: **Blazsek Ferenc**

Pretpiata — Előfizetés:

Egy óra 28— dinár

(kihordó útján 30 din.)

Három óra 80— dinár

(kihordó útján 86 din.)

Félévre 160— dinár

(kihordó útján 172 din.)

Izslazi svakodnevno - Megjelenik naponta

Post. čekovni račun — Postacsekkszámia: Zagreb, 46.692